

Recordant el Dr. Llobet, professor de geografia

Rosa CASTEJON i ARQUED

*Professora Titular d'Anàlisi Geogràfica Regional
Departament de Geografia Física i Anàlisi Geogràfica Regional
Universitat de Barcelona*

Els que hem estat alumnes del doctor Llobet, no oblidarem mai aquell professor de caràcter fort i veu enèrgica que, amb un comportament democràtic i un tracte planer, ens ensenyà la Geografia que no és als llibres.

Vull col·laborar a l'homenatge que li fem, comentant algun dels records que tan gravats m'han quedat, de la seva personalitat com a geògraf i com a amic entranyable.

El dr. Llobet a les aules de la Universitat de Barcelona

¿Recordeu, amics i companys, la seva imatge creuant el Pati de Lletres amb la gavardina clara, la vella cartera negra i el projector de diapositives a l'altra mà?... Anava a allisonar els «nois» —així ens anomenava, sovint—, caminant decidit, però aparentment distret o amb aire despistat. Una gran honestitat professional i sens dubte, el gust per estar envoltat de gent jove, féu que gairebé mai no deixés d'impartir les classes.

Sovint, dèiem, llavors, que era difícil prendre els apunts de les seves explicacions. Fins i tot ens amoinava no ésser capaços d'actuar com a taquígrafs, costum molt estès temps enrera i que, malauradament, s'ha perdut. El seu objectiu didàctic era que entenguéssim els fenòmens i els fets que ell presentava a classe. Per això, sempre ens deia: «les descripcions, enumeracions i la literatura, ja les teniu en els manuals». Les explicacions i la seva actitud sempre foren actives; a peu dret, circulant pels passadissos, i amb el guix a la mà, omplia l'espai de l'aula amb una veu forta i greu que pronunciava el forçós discurs en castellà intercalat d'abundants aclaracions en català. És evident que, seguint un procediment

aparentment informal, en el qual no mancaren freqüents al·lusions a les eventualitats quotidianes del seu públic jove, ens donà definicions i ens aclarí conceptes geogràfics amb gran rigor científic.

Després d'uns anys, quan jo mateixa vaig haver d'explicar a classe el concepte, la morfologia i la gènesi dels marjals, sort en vaig tenir d'aquells apunts que trobàvem difícils de confeccionar.

El dr. Llobet era un apassionat de la Geografia viva, i gaudia comentant els fenòmens que es produïen habitualment a l'entorn. Per això, qualsevol fet quotidià l'aprofitava per cridar la nostra atenció, moltes vegades dispersa en aquells anys d'agitació política a la Universitat. El mapa del temps de «La Vanguardia», o la notícia a la premsa d'una forta tempesta a la costa del Maresme, foren per ell una bona estratègia per trencar el gel a l'inici de les classes.

Jo crec que si el dr. Llobet hagués pogut, ens hauria dut a l'aula un bedoll, un vern, un pi bord, una perxada de castanyers, una feixa amb cultius de maduixes, o un vessant muntanyenc tapissat de material periglacial... Com a solució de recanvi, projectava diapositives. En realitat les seves fotografies geogràfiques ens atemorien, perquè després calia comentar-les el dia de l'examen, però apreníem i ho passàvem força bé quan apareixia proveït del seu estimat projector. Aquelles classes amb imatges —amb bones imatges recollides amb el seu esforç—, eren realment genials, exclusives i excepcionals en aquells anys del començament de l'expansió dels ensenyaments de Geografia a la Universitat de Barcelona.

És ben cert que fou un professor autoritari. Però cal matisar. El seu autoritarisme era un instrument de força per fer complir el que creia just i honorat. En circumstàncies puntuals, el seu tarannà expansiu i un xic primari provocava actituds autoritàries, però jo crec que eren més formals que de fons. En les relacions amb els seus alumnes mai no va fer abús de la seva jerarquia. Més aviat utilitzà el càrrec de professor universitari per defensar-nos. ¿Recordau companys, aquell dia que va impedir l'entrada de la policia a l'aula on érem fent classe?... Pocs professors en els anys seixanta van gosar d'adoptar postures tan radicals.

Les sortides al camp amb el dr. Llobet

Per un geògraf actiu com va ser el dr. Llobet, l'ensenyament de la disciplina era impensable i irrealitzable sense anar d'excursió. Així, mitjançant les sortides al camp, ens introduí d'una forma planera, amical i agradable, en l'observació directa del territori i en el coneixement pragmàtic de l'entorn natural i humanitzat del país.

Les seves explicacions eren sempre clares, precises i concretes, és a dir, un excel·lent complement verbal d'allò que veïem o que estàvem trepitjant. Mai no ens aturà sota un arbre per transmetre'ns un llarg discurs farcit d'erudiccions alienes als fenòmens que en aquell moment volia que copséssim. No necessitava demostrar-nos el seu solatge cult acumulat per les seves serioses investigacions. Recordo que si ens parlava dels viatges d'en Zamora, o dels comentaris del Madoz sobre els llocs que visitàvem el dia de l'excursió, era perquè en aquell context i moment precís venia al cas de fer-ho.

L'ensenyament pràctic de la Geografia va ser una de les aportacions més valuoses de la docència del dr. Llobet. El laboratori on experimentàvem els fets que descriuen i co-

menten els llibres, va ser el territori català. Ens convidà desinteressadament a analitzar aquest àmbit espacial que ell coneixia pam a pam, trepitjant camins i drecceres, xerrant amb la gent del camp, percebent els remors o els silencis, patint fret i cansament i gaudint dels paisatges superbs que apareixen en coronar un cim.

El dr. Llobet, sensible a l'estètica de la natura, ens féu fixar l'atenció en els jocs de la llum dels capvespres, i en la riquesa cromàtica de les feixedes a la tardor. Però en les excursions que vam fer amb ell, l'additiu humorístic tampoc hi mancà. ¿Recordeu amics, aquella jornada plujosa en la qual fent el camí de Tavertet a Rupit, després de relliscar restà colgat de fulles durant una bona estona?... A mesura que anava passant la fila de gent, saludava somrient.

Pels estudiants de la meva època, les sortides al camp amb el dr. Llobet, addicionalment, tenien un munt d'avantatges i d'attractius de caire no geogràfic. La convivència del grup tot un dia, fora de la ciutat, potencià el diàleg i la discussió de tot tipus de temes, (entre els quals no faltà la crítica universitària i política), possibilità la gresca, les bromes i la intensificació d'amistats i, alhora, va permetre que coneixéssim més de prop el nostre professor de Geografia de la Facultat. Donat que el seu tracte amb nosaltres era molt obert, vam poder captar algunes de les característiques de la seva forma de ser: el mode de vida auster, el rebuig pels formalismes convencionals, la sordesa davant de tot allò que no li interessava, l'afecte tímid i, a més, vam comprovar que malgrat la seva aparença distreta posseïa un ferm control de les situacions.

Quan vaig conèixer al dr. Llobet era ja un home gran pel que fa a l'edat (un «gran» home ho havia estat sempre...), però els dies que portava d'excursió als alumnes es rejuvenia vint anys. Si no hagués estat així difícilment hagués pogut fer-se càrrec de grups de gent jove tan nombrosos i amb tanta freqüència. Potser per ell, un cap de setmana no era complet si hi mancava l'excursió. En el nostre Departament resta encara avui en testimoni material d'aquell entusiasme, el que en diem «el megàfon del dr. Llobet», és desat dins d'un armari com a vestigi d'una energia que molt pocs dels geògrafs actuals han heretat.

A l'inici dels anys setanta començà per a mi una nova etapa d'aproximació al dr. Llobet. Essent Ajudant del Departament de Geografia vaig rebre el gran ajut del seu mestratge continuat. Recordo amb plaer l'interès que manifestà per la meva feina; es preocupà d'ensenyar-me els mecanismes de la tasca docent i m'aconsellà en els plantejaments de les meves primeres investigacions. Però, aquests records formen un altre capítol de grats records personals, que deixo per a una altra ocasió.